

Izglītības un zinātnes ministrija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Rīgā 26.10.2022. Nr. 4-10e/22/2983

Uz ..... Nr. ....

Latvijas Republikas tiesībsarga
Bērnu tiesību nodaļas
vadītājai L.Grāverei
tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Par ēdināšanas izdevumu segšanu
izglītojamiem ar speciālām vajadzībām

Izglītības un zinātnes ministrijā (turpmāk – ministrija) ir saņemta un izskatīta Latvijas Republikas tiesībsarga (turpmāk – tiesībsargs) 2022. gada 9. septembra vēstule (turpmāk – vēstule; reģistrēts ar Nr. 4-10e/22/5281), kurā ministrija tiek aicināta rosināt izmaiņas normatīvajos aktos, paredzot ēdināšanas izmaksu segšanu visiem bērniem ar speciālām vajadzībām, neatkarīgi no izglītības iestādes, kurā viņi iegūst izglītību.

Vēstulē tiesībsargs vērsis uzmanību uz Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 477 “Speciālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) finansēšanas kārtība”¹ (turpmāk – MK noteikumi Nr. 477) noteikto kārtību, kādā finansē speciālās izglītības iestādes un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klases (grupas), tai skaitā ir izdarīta atsaucē uz izglītojamo ar speciālām vajadzībām ēdināšanas izdevumu nodrošināšanai noteiktās summas 725,66 euro apmērā, kas norādīta MK noteikumu Nr. 477 1. pielikumā.

Ministrija vērs uzmanību, ka minēto noteikumu 1. pielikumā norādītā summa par ēdināšanas izmaksām vienam izglītojamam ar speciālām vajadzībām, ir indikatīvs rādītājs – viens no kopējā uzturēšanas izdevumu normatīvā ietvertajām izdevumu pozīcijām. Aprēķinot mērķdotācijas apmēru pašvaldību speciālās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumiem, ministrija nosaka kopējo uzturēšanas izdevumu apmēru atbilstoši MK noteikumu Nr. 477 4. punktā noteiktajam. Pašvaldība, saņemot mērķdotāciju speciālās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumiem, līdzekļu izlietojumu plāno atbilstoši katras uzturēšanas pozīcijas

¹ Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumi Nr. 477 “Speciālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) finansēšanas kārtība”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/283672-specialas-izglitibas-iestazu-internatskolu-un-visparejas-izglitibas-iestazu-specialas-izglitibas-klasu-grupu>

faktiskajai nepieciešamībai. Ar minēto ministrija skaidro, ka galvenokārt uzturēšanas izmaksu aprēķins, kādā finansē izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumus, ir MK noteikumu Nr. 477 4.1. un 4.2. apakšpunktos norādītie koeficienti par izglītojamiem, kuri saņem internāta pakalpojumus un izglītojamiem, kuri nesaņem internāta pakalpojumus.

Ministrija nevar piekrist tiesībsarga norādītajam, ka valsts vai pašvaldību finansējums nav paredzēts izglītojamiem, kuri atbilstoši valsts noteiktajai iekļaujošas izglītības politikai izglītību iegūst vispārējās izglītības iestādēs, tādējādi radot nevienlīdzīgu attieksmi pret bērniem ar speciālām vajadzībām atkarībā no izglītības iestādes, kurā bērns iegūst izglītību – valsts un pašvaldības atbalsts ēdināšanai tiek piešķirts tikai tiem bērniem, kuri apgūst izglītību speciālās izglītības iestādēs. Vēršam uzmanību, ka atbilstoši noteiktajam deleģējumam Izglītības likuma² 14. panta 44. punktā, 2019. gada 10. decembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 614 “Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžetā paredzētos līdzekļus izglītojamo ēdināšanai”³ (turpmāk – MK noteikumi Nr. 614), ar kuriem ir noteikta kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžetā paredzētos līdzekļus to izglītojamo ēdināšanai, kuri klātienē apgūst pamatizglītības programmas 1., 2., 3. un 4. klasē, kā arī valsts budžeta līdzekļu apmēru vienam izglītojamam dienā. Minētie Ministru kabineta noteikumi ir spēkā ar 2020. gada 1. janvāri. Skaidrojam, ka ēdināšanas izmaksas 1.-4. klašu izglītojamiem no valsts budžeta līdzekļiem tiek finansēti no diviem avotiem, pamatojoties uz MK noteikumu Nr. 477, kas nosaka uzturēšanas izdevumu segšanu speciālās izglītības iestāžu izglītojamiem, kas ietver arī ēdināšanas pakalpojumu izmaksas, un MK noteikumu Nr. 614 2. un 3. punktus noteikto, proti, ēdināšanas izmaksas no valsts budžeta līdzekļiem tiek segtas arī par tiem izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, kuri izglītību iegūst iekļaujoši vispārīzglītojošās izglītības iestādēs, jo minētie noteikumi neattiecas uz izglītības iestādēm, kurām valsts budžeta līdzekļus izglītojamo ēdināšanai piešķir saskaņā ar citiem normatīvajiem aktiem. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka finansējums, kas tiek aprēķināts par vienu izglītojamo ēdināšanas pakalpojumu izmaksu segšanai, ir atšķirīgs un izskaidrojams ar izglītojamiem ar speciālām vajadzībām nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanu izglītības iestādē, kas vienlaikus ir atkarīgs arī no izglītības iestādes tipa un darbības specifikas. Proti, speciālās izglītības iestādēs izglītojamiem ar speciālām vajadzībām tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā (brokastis, pusdienas, launags un vakariņas), kas saistīts ar bērna uzturēšanos internātā, savukārt, izglītojamais ar speciālām vajadzībām, kurš izglītību iegūst iekļaujoši vispārīzglītojošā izglītības iestādē, tajā ierodas no mājām, tādēļ brokastu, launaga un vakariņu nodrošināšana ir bērna vecāku (likumisko pārstāvju) pienākums.

Ņemot vērā, ka izglītojamo ēdināšanas izmaksas 5. – 9. klasei netiek segtas no valsts budžeta līdzekļiem, ievērojot Izglītības likuma 17. panta trešās daļas 11.

² Izglītības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>

³ Ministru kabineta noteikumi Nr. 614 “Kārtība, kādā aprēķina, piešķir un izlieto valsts budžetā paredzētos līdzekļus izglītojamo ēdināšanai”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/311355-kartiba-kada-aprekina-pieskir-un-izlieto-valsts-budzeta-paredzetos-lidzeklus-izglitojamo-edinasanai>

punktā un likumā “Par pašvaldībām”⁴ 12. pantā noteikto, proti, pašvaldība nosaka tos izglītojamos, kuru ēdināšanas izmaksas sedz pašvaldība, un pašvaldība attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi realizēt savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tas nav Saeimas, Ministru kabineta, ministriju, citu valsts pārvaldes iestāžu, tiesas vai citu pašvaldību kompetencē vai arī, ja šāda darbība nav aizliegta ar likumu, ikviena pašvaldība ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, ar kuriem nosaka kārtību, kādā no pašvaldības budžeta līdzekļiem daļēji vai pilnā apmērā tiek segti ēdināšanas izdevumi izglītojamiem pašvaldības izglītības iestādēs, kuri atbilst kādai no sociālajām grupām, uz kurām attiecināmi pašvaldības saistošie noteikumi. Cita starpā norādām, ka ministrija ir pārliecinājusies, ka pašvaldības praktizē ēdināšanas maksu piemērošanas atvieglojumus izglītojamiem visās izglītības pakāpēs, tostarp izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, nosakot ēdināšanas maksas atvieglojumu vai sociālo pakalpojumu saņemšanas kārtību.

Atbilstoši visam augstāk minētajam ministrija norāda, ka šobrīd nav nepieciešamība veikt izmaiņas normatīvajos aktos, paredzot ēdināšanas izmaksu segšanu bērniem ar speciālām vajadzībām, neatkarīgi no izglītības iestādes, kurā bērns iegūst izglītību.

Valsts sekretāra vietniece,
valsts sekretāra pienākumu izpildītāja

S. Šmīdlere

---

⁴ Likums “Par pašvaldībām”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam>